

מבצע "חרבות ברזל" – מגמות ברשתות החברתיות במזרח ירושלים

עדכון סופ"ש – 3-5 בנובמבר 2023

-פנימי-

עימותים בכפרי עוטף ירושלים הסתיימו במותם של שני מפירי סדר

- ביום שישי [3.11] "הסתערו עם שחר כוחות הכיבוש על מ"פ קלנדיה ועצרו שם שישה צעירים - שנלקחו בעיניים מכוסות לאחר שלא ניתן לחלקם זמן להתלבש", כפי שדווח ברשתות החברתיות של מזרח העיר, בהן תואר גם הנזק שנגרם לבתים בשכונה ולתכולתם. "הצעיר אברהם זאייד, בן 29, הלך לעולמו לאחר שנפצע בחזה, בבטן ובגפיים באורח קשה במהלך הפלישה", נכתב באותם דיווחים, והוזכר גם שמו של צעיר נוסף תושב ענאתא, יאזן שיחה, "שנורה למוות בפלישת כוחות הכיבוש על העיירה אל-בירה" ביום חמישי [2.11] בשעות הבוקר.
- בנוסף, דווח כי כמה שעות לאחר הירי ביאזן שיחה "פלשו כוחות הכיבוש במספרים גדולים על ענאתא, ותקפה את התושבים ששהו באוהל האבלים של משפחתו".

מעניין לראות כיצד מותם של צעירים המתגוררים בכפרי העוטף שמעבר לגדר הביטחון זוכים להד מצומצם יותר מאשר במקרים אחרים, דוגמת מותם של שניים מתושבי סילוואן לפני מספר שבועות.

ניסיון להציג גילויי פטריוטיזם ישראלי כביטוי של חולשה

בכתבה שפורסמה ברשת אל-קסטל, תואר "ניסיון הכיבוש לכפות את נצחוננו על אף הכשלון העגום שלו במערכת מבול אל-אקצא", על ידי מיצגים שונים בהם מופיע דגל ישראל - בין אם בהקרנתו על חומות העיר ("במיוחד ליד שער שכם") ובין אם בצילום עצורים פלסטינים איתו ("במטרה להשפיל אותם"). "מאז תחילת הפרויקט הציוני בפלסטין, הצריחים של המסגדים תמיד היו מוקדי עימות - ועם התפתחות הסכסוך כיבוש שלהם והנפת הדגל עליהם הפכו לסמל על נצחון מדומיין", תיאר החוקר ח'אלד עוודאללה, ביחס למסגד בכפר אל-פוואר עליו נתלה דגל ישראל, וסיפר על "ההתעללויות וההשפלה שנאלצים לחוות עצורים".

תיעוד "פלישות המתנחלים" למסגד אל-אקצא

- תמונות "המתנחלים הפולשים למסגד אל-אקצא" ממשיכות להתפרסם מדי יום ברשתות החברתיות, ותשומת לב מיוחדת ניתנת לאלו שהם "חיילים בצבא הכיבוש". בנוסף, הוזכר כי מאז תחילת הלחימה בעזה "פלישות המתנחלים לא פסקו", והוזכר כי במקביל, המתפללים המוסלמים לא מורשים להגיע למסגד.
- בפוסט אחר, צולמה חולצתו של אחד "הפולשים המתנחלים" לאל-אקצא, בה נכתב "אויבנו כבר מבינים - השולט בהר הבית ישלוט על הארץ כולה!". בנוסף, הובאו דבריו של "חבר הכנסת הקיצוני לשעבר, משה פייגלין", מתוך "הרצאה שנתן בתוך שטח המסגד, ליד באב א-רחמה", בה אמר כי על ישראל לבנות את בית המקדש במקום.

תיעוד "הפרות המתנחלים" במסגד אל-אקצא מודגש בקרב שופרות חמאס, בעיקר על מנת לחזק את מעמדו של אל-אקצא בעניין הלחימה בעזה, וייתכן שגם כדי להניע את תושבי ירושלים לפעולות מחאה אקטיביות.

היחס לתפילות הציבוריות בשכונות מזרח העיר

- ברשת מופצים סרטונים של תושבי מזרח העיר שהצליחו להיכנס לאל-אקצא, בהם הם מסבירים את חשיבות ההגעה למסגד ומצטערים על כך שהוא ריק. קריאות אלו התגברו ביום חמישי [2.11] בערב, לפני תפילת יום השישי, על מנת לגרום לתושבים לבוא למקום.
- תפילותיהם של כל אלו שלא הצליחו להיכנס למסגד החלו עם שחר יום שישי [3.11], אז תועדו עשרות צעירים מבצעים את תפילת השחר סמוך לשער האריות. מאוחר יותר, נרשמו תורים ארוכים בכניסה לשערי העיר העתיקה, "בהם נוקטים השוטרים בדרכים אכזריות של דיכוי" כלפי המתפללים - גם אלו המבוגרים והקשישים.
- גם בשכונת ואדי ג'וז התקיימה תפילה ציבורית, וזמן לא רב לאחר התחלתה נרשמו עימותים בין הצעירים לבין כוחות הביטחון, וירי של רימוני גז וריסוס של בואש מצד האחרונים.

תמונות המתפללים הבורחים מרימוני הגז ומהמכת "זיות משמשים את שופרות חמאס לטובת קמפיינים שנועדו להסית ולהלהיט את הרוחות במזרח העיר. אמנם לפי שעה ללא הצלחה של ממש, אולם יש לתת על כך את הדעת.

מעצר של עזתים המטופלים בבית החולים אל-מקאסד

- ביום חמישי [2.11] דווח כי "משטרת הכיבוש התפארה בביצוע 'מבצע איכותי', שכלל מעצר של 12 פלסטינים מרצועת עזה, רובם נשים וילדים, מתוך בית החולים אל-מקאסד", והוסבר כי לטענת המשטרה העצורים הם "שוהים בלתי חוקיים שהאישור הרפואי שלהם פקע". על פי הכתוב, "בעוד שהכיבוש מפציץ בתי חולים בעזה ומבצע מעשי טבח ללא הפרעה, הוא נוקם בכל נוכחות עזתית בירושלים ובגדה המערבית", וסופר על כך שמנהל בית החולים זומן לחקירה בחשד לעבירות ביטחוניות בזמן מלחמה".
- במקביל, תיעוד המעצרים במזרח ירושלים נמשך. ביום שבת [4.11] סופר למשל על מרדף שהתנהל אחר צעיר בראס אל-עמוד, "שהותקף במכות אכזריות לאחר שנדרס על ידי כוחות הכיבוש", לצד סרטון המתעד את שהתרחש.

טענות להתנכלות של כוחות הביטחון כלפי משפחות אסירים

בהמשך לדיווחים משבוע שעבר, גם בסוף השבוע סופר על "ההתעללות והנקמה" המכוונת נגד משפחותיהן של אסירים ואסירים משוחררים, בטענה כי "צוותי עיריית הכיבוש מנצלים את סמכותם במזרח ירושלים על מנת להעניש את המשפחות, או כדי לסחוט אותן ולאיים עליהן שלא יעמדו לצד תושבי עזה".

התפרסות כוחות הביטחון בקרבת בתי הספר בג'בל מוכבר

ועד ההורים של בתי הספר בג'בל מוכבר הודיע ביום חמישי [2.11] להורי התלמידים כי "בעקבות האכיפה הפראית של משטרת הכיבוש בשכונה, ובעיקר ברחוב בתי הספר, והחיפוש על עוברי האורח, ובמיוחד על תלמידים, הוחלט לבדוק את תיקי התלמידים ואת מכשירי הנייד שלהם", וביקש מהמשפחות לשים לב לילדים "על מנת לשמור על ביטחונם מפני מי שמבקש להרע להם". בתגובות, כתב אחד הגולשים ש"על הוועד, יחד עם מנהלי בתי הספר, לעמוד בכניסה לכל מסודות החינוך - במיוחד בבתי הספר לבנות - ולמנוע מהמשטרה להיכנס", וגולשת אחרת כתבה שההחלטה לא מספקת שכן "ההתנהלות האלימה של המשטרה מפחידה את התלמידים ומשפיעה על ההישגים שלהם" וסיפרה על מקרים שבהם שוטרים "חקרו וערכו חיפוש פולשני על ילדים שהולכים לבית הספר ולא עושים כלום".

הורי התלמידים נוקטים משנה זהירות כדי למנוע "הסתבכות" של ילדיהם

בהודעה נוספת שיצאה מטעם חברי הוועד, נכתב כי לצד תשומת הלב שיש לתת לילדים ולמעשיהם, ובמיוחד "הקפדה על הטלפונים - יציאה מקבוצות ווטסאפ שאינן קשורות למשפחה או לבית הספר, ניטור הפעילות שלהם ברשתות החברתיות" וכו', יש להדגיש כי "בתי הספר הם מקום לחינוך וללמידה", ושכל תלמיד שיפר זאת מסתכן בהרחקה מבית הספר.

חיפוש אחר פעילויות פנאי במרכזים הקהילתיים

באחת מקבוצות הפייסבוק של תושבות ירושלים שאלה גולשת על מקומות בהם "נותנים בתקופה הזו קורסים בחינם", ובתגובות, רשמו הגולשים שמות של ארגונים ומוסדות שמציעים קורסים, וביניהם, גם את המינהלים הקהילתיים הנמצאים בשכונות. לצדם, פורסמו גם יוזמות של אנשים פרטיים, כמו למשל גולשת שהציעה עזרה לאמהות שמעוניינות לסייע לילדיהן להתכונן לבחינות התווג'יהי באנגלית.

העובדה שתושבים רואים במרכזים הקהילתיים מקום בטוח ונוח עבורם בתקופה כזו, ומשתפים את השירותים והפנאי שניתן לקבל בהם עם גולשים אחרים, היא בשורה חיובית. יש לפעול להדהד את המסר הזה בפלטפורמות נוספות.